



**POWIATOWY  
PROGRAM OCHRONY  
ZDROWIA PSYCHICZNEGO  
NA LATA 2011 – 2015**

KLUCZBORK  
Grudzień 2011 rok

## **SPIS TREŚCI**

<b>Wstęp .....</b>	<b>3</b>
<b>Diagnoza .....</b>	<b>6</b>
<b>Zasoby .....</b>	<b>10</b>
<b>Analiza SWOT .....</b>	<b>22</b>
<b>Harmonogram .....</b>	<b>25</b>
<b>Podsumowanie .....</b>	<b>34</b>

## WSTĘP

W związku z ustanowieniem przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011r. Nr 24 poz. 128), Zarząd Powiatu w Kluczborku na swoim posiedzeniu w dniu 27 października 2011r. Uchwałą Nr 32/76/2011 powołał Zespół koordynujący realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w powiecie kluczborskim w składzie:

1. Mieczysław Czaplński – Wicestarosta Kluczborski – Przewodniczący Zespołu.
2. Członkowie:
  - 1) Mieczysław Zaleciński – Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich, Zarządzania Kryzysowego i Promocji Zdrowia Starostwa Powiatowego w Kluczborku – Wiceprzewodniczący Zespołu;
  - 2) Iwona Szurmak – Inspektor w Wydziale Spraw Obywatelskich, Zarządzania Kryzysowego i Promocji Zdrowia Starostwa Powiatowego w Kluczborku – Sekretarz Zespołu;
  - 3) Iwona Rudnicka – Hrynyszyn – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku;
  - 4) Elżbieta Gabryś – Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Kluczborku;
  - 5) Anita Kieslich – Dyrektor Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Kluczborku;
  - 6) Małgorzata Kwiring – Pondel – Dyrektor Środowiskowego Domu Samopomocy w Kluczborku, Prezes Stowarzyszenia Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi - „NADZIEJA”;
  - 7) Katarzyna Dybka – Kierownik Warsztatów Terapii Zajęciowej w Kluczborku;
  - 8) Wioletta Kardas – Kierownik Centrum Integracji Społecznej CISPOL w Polanowicach;
  - 9) Krystyna Napp – Marczinska – Dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Kluczborku;
  - 10) Jolanta Krzysztofczyk – Naczelnik Wydziału Edukacji i Sportu Starostwa Powiatowego w Kluczborku;
  - 11) Zdzisław Cichoń – lekarz psychiatra Gabinet Lekarski Psychiatryczny w Kluczborku;
  - 12) Adam Artymicz – Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Gierałcicach;
  - 13) Grzegorz Gruszczyński – lek. med. specjalista pediatrii i rehabilitacji w Dziennym Ośrodku Rehabilitacji dla dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego Szpitala Powiatowego w Kluczborku;
  - 14) Waldemar Sochacki – Kierownik Rewiru Dzielnicowych Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Kluczborku.

Do zadań Zespołu należy opracowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, uwzględniającego potrzeby ludności powiatu kluczborskiego w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej oraz dostosowania do nich skoordynowanej działalności

różnych form pomocy i oparcia społecznego oraz aktywizacji zawodowej, a także realizacja, koordynowanie i monitorowanie Programu.

Światowa Organizacja Zdrowia w 1948 roku określiła zdrowie psychiczne jako pełny dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny człowieka. Ze względu na wieloznaczność i ogólnikowość terminu, pojęcie zdrowia psychicznego jest w różny sposób kategoryzowane i uściślane, choć przeważa pogląd, iż nie istnieje jedna i bezwzględnie uniwersalna definicja zdrowia psychicznego.

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011r. Nr 231, poz. 1375), zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków państwa. Ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. W działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą także uczestniczyć stowarzyszenia, organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły, związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Rada Ministrów w drodze rozporządzenia ustanowiła Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011r. Nr 24 poz. 128), który określa strategię działań mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej.

Celem powyższego Programu jest:

- 1) Promowanie zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym, poprzez:
  - upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego oraz rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu,
  - zapobieganie zaburzeniom psychicznym oraz przeciwdziałanie nietolerancji, wykluczeniu i dyskryminacji osób z problemami zdrowia psychicznego,
  - tworzenie instytucji poradnictwa i pomocy w kryzysach.
- 2) Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej, zintegrowanej i dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form pomocy niezbędnych do życia w środowisku społecznym (w tym rodzinnym, zawodowym) poprzez systemowe upowszechnienie:
  - środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej,
  - zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego,
  - udziału w życiu zawodowym,
  - koordynacji różnych form opieki i pomocy.
- 3) Rozwój badań naukowych i systemów informacji z zakresu ochrony zdrowia psychicznego.

Prowadzenie działań określonych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego należy między innymi do zadań samorządów powiatowych. Działania te polegają na promowaniu zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym, a także zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej, zintegrowanej i dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form pomocy i wsparcia niezbędnych do życia w środowisku społecznym, rodzinnym i zawodowym.

## I. DIAGNOZA

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2009r. ludność województwa opolskiego wynosiła 1 031 922 osoby (100% ludności), natomiast powiat kluczborski zamieszkiwało 68 801 osób, co stanowi 7% ludności województwa opolskiego. Na terenie województwa opolskiego w 2009 roku pacjentów leczonych w szpitalach psychiatrycznych było 13 367 (100%), jeżeli ludność powiatu kluczborskiego stanowi 7% ogółu mieszkańców województwa opolskiego to naszych mieszkańców leczonych było 891 (7%).

Według danych z jedyne go funkcjonującego na naszym terenie Gabinetu Psychiatrycznego leczonych w 2010 roku było 1 050 pacjentów. Sumując liczbę pacjentów leczonych w szpitalach psychiatrycznych i leczonych ambulatoryjnie uzyskujemy liczbę 1 941, co oznacza, że tylu pacjentów powiatu kluczborskiego leczonych było w 2010 roku psychiatrycznie, a to stanowi 3% ogółu mieszkańców powiatu kluczborskiego.

Podstawowym zadaniem systemu orzecznictwa o niepełnosprawności jest ustalanie, na podstawie oceny ograniczenia zdolności do samodzielnego funkcjonowania w różnorodnych sferach życia związanych z aktywnością człowieka, prawa do korzystania z ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym na podstawie przepisów prawa.

W ramach orzecznictwa o niepełnosprawności prowadzone są postępowania ustalające:

- 1) niepełnosprawność osób w wieku do 16 roku życia,
- 2) stopień niepełnosprawności w stosunku do osób które ukończyły 16 rok życia,
- 3) wskazania do korzystania z ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym stosownie do naruszonej sprawności organizmu i ograniczeń funkcjonalnych uzasadniających korzystanie z nich.

W 2009 roku Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kluczborku wydał 940 orzeczeń o niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia. Upośledzenie umysłowe zostało orzeczone u 16 osób powyżej 16 roku życia – 7 kobiet i 9 mężczyzn, co stanowi 2% ogółu wydanych orzeczeń. Choroby psychiczne orzeczone u 57 osób – 30 kobiet i 27 mężczyzn, co stanowi 6% ogółu wydanych orzeczeń.

Zarówno osoby z upośledzeniem umysłowym, jak i chore psychicznie posiadały najczęściej wykształcenie podstawowe: 11 osób z upośledzeniem umysłowym i 19 osób chorych psychicznie.

Żadna z osób z upośledzeniem umysłowym nie posiadała pracy, natomiast w grupie osób chorych psychicznie zatrudnienie wykazało 7 osób, brak zatrudnienia w tej grupie chorych wskazało 50 osób.

W 2009 roku Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał 195 orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia. Upośledzenie umysłowe orzeczone u 13 osób, natomiast choroby psychiczne zdiagnozowano u 4 osób. Te dwie przyczyny niepełnosprawności stanowiły 9% ogółu wydanych orzeczeń. Wśród upośledzonych umysłowo jest 3 razy więcej mężczyzn niż kobiet, natomiast choroby psychiczne orzekano wyłącznie u mężczyzn.

Z kolei w 2010 roku Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał 946 orzeczeń o niepełnosprawności osobom powyżej 16 roku życia. Upośledzenie umysłowe orzeczono u 20 osób, co stanowi 2% ogółu wydanych orzeczeń. Natomiast choroby psychiczne orzeczono u 59 osób, co stanowiło, podobnie jak rok wcześniej, 6% ogółu wydanych orzeczeń.

Osoby upośledzone umysłowo najczęściej posiadały wykształcenie podstawowe i jedynie 3 osoby pracowały, pozostałe (17 osób) wskazały brak zatrudnienia, natomiast chorzy psychicznie to w przeważającej części osoby z wykształceniem średnim i nie pracujące: 11 osób zatrudnionych, 48 wskazało brak zatrudnienia.

W 2010 roku Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał 167 orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia. Upośledzenie umysłowe orzeczono u 4 osób, natomiast choroby psychiczne zdiagnozowano u 3 osób. Te dwie przyczyny niepełnosprawności stanowiły 4% ogółu wydanych orzeczeń i podobnie jak w roku ubiegłym wśród upośledzonych umysłowo jest 3 razy więcej mężczyzn niż kobiet, natomiast choroby psychiczne orzekano wyłącznie u mężczyzn.

W I połowie 2011 roku wydano ogółem 533 orzeczenia o niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia, z tego 11 (2%) z tytułu upośledzenia umysłowego i 51 (10%) z tytułu chorób psychicznych. Osoby z upośledzeniem psychicznym to w przeważającej części osoby o wykształceniu podstawowym i niepracujące, natomiast chorzy psychicznie posiadali wykształcenie podstawowe – 16 osób, zasadnicze – 16, średnie również 16 osób, pozostałe to 2 osoby mniej niż podstawowe i 1 osoba wyższe. Spośród 51 osób chorych psychicznie tylko 6 osób pracowało.

Do końca drugiego kwartału 2011 roku zostało wydanych 106 orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia. W tym 2 dla osób z upośledzeniem umysłowym i 3 dla osób chorych psychicznie. Te dwie przyczyny niepełnosprawności stanowiły 5% ogółu wydanych orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia.

Według danych z Gabinetu Psychiatrycznego funkcjonującego na terenie powiatu kluczborskiego w 2010 roku z porad lekarza psychiatry skorzystało 1 050 osób, natomiast z poradni leczenia uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu 2 606 osób. Szczegółowe dane w poniższej tabeli:

**Zasoby w obszarze ochrony zdrowia psychicznego w powiecie kluczborskim według stanu w dniu 31 grudnia 2010 r.**

L.p.	Nazwa zasobu	Dane
	Liczba lekarzy psychiatrów ze specjalizacją zatrudnionych na terenie powiatu (wszyscy psychiatrzy)	1
	Liczba lekarzy psychiatrów dziecięcych ze specjalizacją zatrudnionych na terenie powiatu	
	Liczba pielęgniarek ze specjalizacją psychiatryczną zatrudnionych na terenie powiatu	1
	Liczba szpitalnych oddziałów psychiatrycznych (publiczne i niepubliczne)	
	Liczba łóżek w szpitalnych oddziałach psychiatrycznych (publiczne i niepubliczne)	
	Liczba pacjentów szpitalnych oddziałów psychiatrycznych	
	Liczba pielęgniarek zatrudnionych w szpitalnych oddziałach psychiatrycznych	
	Liczba lekarzy psychiatrów zatrudnionych w szpitalnych oddziałach psychiatrycznych	
	Liczba dziennych oddziałów psychiatrycznych (publiczne i niepubliczne)	
	Liczba miejsc w dziennych oddziałach psychiatrycznych (publiczne i niepubliczne)	
	Liczba pacjentów dziennych oddziałów psychiatrycznych	

Liczba pielęgniarek zatrudnionych w dziennych oddziałach psychiatrycznych	
Liczba lekarzy psychiatrów zatrudnionych w dziennych oddziałach psychiatrycznych	
Liczba dziennych oddziałów odwykowych - alkoholowych (publiczne i niepubliczne)	
Liczba pacjentów dziennych oddziałów odwykowych	
Liczba certyfikowanych specjalistów terapii uzależnień zatrudnionych w dziennych oddziałach odwykowych - alkoholowych	
Liczba poradni/przychodni zdrowia psychicznego	1
Liczba pacjentów w poradniach/przychodniach zdrowia psychicznego	1 050
Liczba poradni/przychodni leczenia odwykowego - alkoholowego (publiczne i niepubliczne)	1
Liczba pacjentów w poradniach/przychodniach leczenia odwykowego (alkoholowego)	2 606
Liczba certyfikowanych specjalistów terapii uzależnień zatrudnionych w poradniach/przychodniach leczenia odwykowego (alkoholowego)	
Liczba poradni/przychodni leczenia uzależnień (narkotykowych)	
Liczba certyfikowanych specjalistów terapii uzależnień zatrudnionych w poradniach/przychodniach leczenia uzależnień (narkotykowych)	
Liczba pacjentów w poradniach/przychodniach leczenia uzależnień (narkotykowych)	
Liczba łóżek w ośrodku leczenia uzależnień narkotykowych	
Liczba psychiatrycznych Zakładów Opiekuńczo Leczniczych	
Liczba łóżek w psychiatrycznych Zakładach Opiekuńczo Leczniczych	
Liczba lekarzy psychiatrów zatrudnionych w psychiatrycznych Zakładach Opiekuńczo Leczniczych	
Liczba Zakładów Pielęgnacyjno-Opiekuńczych	
Liczba pielęgniarek zatrudnionych w Zakładach Pielęgnacyjno-Opiekuńczych	
Liczba lekarzy zatrudnionych w Zakładach Pielęgnacyjno-Opiekuńczych	
Liczba Domów Pomocy Społecznej na terenie powiatu (z wyłączeniem DPS o profilu psychiatrycznym)	2
Liczba miejsc w Domach Pomocy Społecznej na terenie powiatu (z wyłączeniem DPS o profilu psychiatrycznym)	210
Liczba Domów Pomocy Społecznej o profilu psychiatrycznym na terenie powiatu	
Liczba miejsc w Domach Pomocy Społecznej o profilu psychiatrycznym na terenie powiatu	
Liczba Środowiskowych Domów Samopomocy na terenie powiatu	1
Liczba miejsc w Środowiskowych Domach Samopomocy na terenie powiatu	47
Liczba Warsztatów Terapii Zajęciowej na terenie powiatu	1
Liczba miejsc w Warsztatach Terapii Zajęciowej na terenie powiatu	30
Liczba uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej na terenie powiatu ze schorzeniem psychicznym według stanu na dzień 31 grudnia 2010	7
Liczba Zakładów Aktywności Zawodowej na terenie powiatu	
Liczba miejsc w Zakładach Aktywności Zawodowej na terenie powiatu	
Liczba Zakładów Pracy Chronionej na terenie powiatu	2
Liczba miejsc w Zakładach Pracy Chronionej na terenie powiatu przeznaczonych dla osób ze schorzeniem psychicznym	36
Liczba osób objętych opieką OPS w ramach specjalistycznych usług opiekuńczych na terenie powiatu	6
Liczba osób posiadających kwalifikacje do świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych na terenie powiatu	7
Liczba mieszkań chronionych dla osób psychicznie chorych na terenie powiatu	
Liczba „Niebieskich Kart” założonych przez policję na terenie powiatu	154
Liczba „Niebieskich Kart” założonych przez pomoc społeczną na terenie powiatu	9
Liczba „Niebieskich Kart” założonych przez ochronę zdrowia na terenie powiatu	
Liczba „Niebieskich Kart” założonych przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie powiatu	
Liczba samobójstw osób pełnoletnich na terenie powiatu	2
Liczba samobójstw osób nieletnich na terenie powiatu	
Liczba prób samobójczych osób pełnoletnich na terenie powiatu	2
Liczba prób samobójczych osób nieletnich na terenie powiatu	1



Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Kluczborku w I półroczu 2011 roku w ewidencji PUP zarejestrowanych było 3 147 osób bezrobotnych, w tym 1 862 kobiety oraz 96 osób poszukujących pracy, w tym 45 kobiet. Najwięcej osób bezrobotnych stanowili mieszkańcy gminy Kluczbork - 1 545 osób oraz Wołczyn 873 osoby. Najmniej osób bezrobotnych było w gminie Lasowice Wielkie - 167 osób.

Wśród zarejestrowanych osób bezrobotnych i poszukujących pracy liczną grupę stanowiły osoby niepełnosprawne - 211 osób (8% ogółu bezrobotnych i poszukujących pracy). Spośród osób niepełnosprawnych figurujących w rejestrach PUP 30 to osoby bezrobotne niepełnosprawne z tytułu choroby psychicznej i 6 osób poszukujących pracy.

Fakt bezrobocia, wyłączenia z życia zawodowego, brak możliwości aktywizacji zawodowej może doprowadzić do degradacji materialnej, wykluczenia społecznego, a nawet do zaburzeń na tle psychicznym. Sytuacja taka niejednokrotnie nie znajduje odzwierciedlenia w postaci orzeczenia o niepełnosprawności. Dlatego warto podkreślić, że dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Kluczborku oparte są wyłącznie na dokumentacji udostępnionej Urzędowi Pracy przez osoby rejestrujące się.

## **II. ZASOBY**

### **1. OPIEKA ZDROWOTNA**

Na terenie powiatu kluczborskiego nie działa żaden szpital psychiatryczny. Do dyspozycji mieszkańców pozostaje **GABINET PSYCHIATRYCZNY**, w którym lekarz psychiatra przyjmuje w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki, natomiast psycholog w środy i czwartki. Pod opieką lekarza psychiatry pozostaje, według stanu na dzień 31.12.2010r., 1 050 osób.

Ponadto na terenie naszego powiatu funkcjonuje przy Powiatowym Centrum Zdrowia S.A. NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku **PORADNIA TERAPII UZALEŻNIEŃ I WSPÓLUZALEŻNIENIA OD ALKOHOŁU**, która w roku 2010 przyjęła 2 606 osób. Poradnia jest czynna w poniedziałki, wtorki i czwartki.

Celem Poradni jest świadczenie usług zdrowotnych w zakresie przewidzianym dla lecznictwa otwartego i promocji zdrowia. Usługi dotyczą uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia.

Do zadań Poradni należy:

- 4) realizowanie programów psychoterapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu,
- 5) udzielanie indywidualnych świadczeń zapobiegawczo – leczniczych osobom uzależnionym od alkoholu i współuzależnionym,
- 6) prowadzenie działań konsultacyjno – edukacyjnych dla członków rodzin osób uzależnionych.

Główne cele Poradni:

- zwiększenie zdolności do trwałego utrzymywania abstynencji,
- zwiększenie zdolności do rozwiązywania problemów osobistych,
- zwiększenie zdolności do prowadzenia zdrowego i konstruktywnego sposobu życia.

W Powiatowym Centrum Zdrowia S.A. NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku funkcjonuje także **DZIENNY OŚRODEK REHABILITACJI DZIECI Z ZABURZENIAMI WIEKU ROZWOJOWEGO** pacjenci kierowani są na rehabilitację na podstawie skierowania wydanego przez lekarza pierwszego kontaktu, lekarza specjalistę oraz przez lekarzy szpitali – po zakończeniu przez pacjenta leczenia szpitalnego. Do Dziennego Ośrodka w szczególności kierowane są dzieci w wieku od 0 do 18 roku życia:

1. z grupy wysokiego ryzyka ciąży-porodowego,
2. z wrodzonymi wadami rozwojowymi układu nerwowego (np. przepukliny oponowo – rdzeniowe, małogłowie, wrodzone wodogłowie),
3. z chorobami metabolicznymi układu nerwowego,
4. z zaburzeniami koordynacji ruchowej pochodzenia centralnego,
5. z zespołem mikrozaburzeń czynności mózgu (z wyłączeniem zespołów nadpobudliwości psychomotorycznej),
6. z zespołem aberracji chromosomów (w tym z zespołem Downa),
7. z trwałymi dysfunkcjami aparatu ruchu (w tym dziecięce porażenie mózgowe, miopatie,

- zaniki nerwowo – mięśniowe, następstwa chorób urazowych i zapalnych OUN),
8. z zaburzeniami integracji sensorycznej,
  9. z nieprawidłowym rozwojem psychomotorycznym o ustalonej lub bez ustalonej etiologii,
  10. z wrodzonymi wadami rozwojowymi wielu układów,

Ośrodek czynny jest codziennie od poniedziałku do piątku.

## **2. POMOC SPOŁECZNA**

### **Domy Pomocy Społecznej**

Na terenie powiatu kluczborskiego funkcjonują:

- Dom Pomocy Społecznej w Kluczborku, który dysponuje 95 miejscami dla osób starszych przewlekle, somatycznie chorych przy ul. Wołczyńskiej oraz 45 miejscami dla osób niepełnosprawnych fizycznie przy ul. Sienkiewicza,
- Dom Pomocy Społecznej w Gierałcicach dla 70 mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Kluczborku dla 47 osób niepełnosprawnych.

**ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY** prowadzi zajęcia z zakresu terapii zajęciowej, umiejętności życia codziennego, socjoterapii, poradnictwa psychologicznego, psychoterapii. Aby osiągnąć cele i zadania stawiane ŚDS prowadzona jest rehabilitacja psychiatryczna (wspierająco - rehabilitacyjna), która jest systemem skoordynowanych oddziaływań społecznych, psychologicznych, wychowawczych, usprawniania ruchowego i medycznych umożliwiających osobom z zaburzeniami psychicznymi, w miarę samodzielną egzystencję i integrację. Postępowanie wspierająco - rehabilitacyjne jest zindywidualizowane i oparte na elastycznym, często długotrwałym programie działania.

ŚDS kieruje się :

- zasadą partnerstwa - czyli poszanowania praw i indywidualności chorego,
- zasadą wielostronności oddziaływań - czyli oddziaływanie w różnych sferach życia codziennego,
- zasadą stopniowania trudności - aż do całkowitej lub prawie pełnej samodzielności,
- zasadą powtarzalności oddziaływań,
- zasadą zgodności psychospołecznych i biologicznych metod oddziaływań - czyli leczenie farmakologiczne i rehabilitacja ruchowa,
- zasadą optymalnej stymulacji - niedobór bodźców i monotonia mogą powodować bierność i utratę zainteresowań.

Rehabilitację psychiatryczną prowadzi zespół terapeutyczny w skład, którego wchodzi:

- psycholog,
- terapeuci
- fizjoterapeuta,
- pedagog,
- instruktorzy terapii zajęciowej, opiekunowie,
- pracownik socjalny,

- lekarz psychiatra (rola konsultanta).

W celu planowania, ewaluacji i skuteczności pracy zespołu terapeutycznego, wykonuje się badania stosując inwentarz Gunzburga PAC i PAS. PAC jest narzędziem oceny postępu w rozwoju społecznym zaś PAS, zwraca uwagę na osobę - jej przystosowanie społeczne. Na tej podstawie tworzymy bądź korygujemy indywidualne plany postępowania wspierająco - rehabilitacyjnego. Wyniki tych badań wraz z pozostałą dokumentacją znajdują się w indywidualnych teczkach pensjonariuszy.

Cele terapeutyczne realizowane są poprzez:

1. terapię zajęciową;
2. treningi umiejętności społecznych;
3. ważnym aspektem rehabilitacji społecznej jest także prowadzenie dodatkowych zajęć, do których zaliczyć można: choreoterapię, muzykoterapię, rytmikę, teatroterapię oraz radosną kinezylogię, oraz zajęcia na hali sportowej;
4. organizowane są także wyjazdy i wyjścia w środowisko tj. do kina, muzeum, teatru oraz do zakładów pracy, których celem jest przygotowanie osób niepełnosprawnych do życia społecznego;
5. ważnym elementem rehabilitacji jest także sport i turystyka. W tym celu organizowane są różnego rodzaju wycieczki i turnusy rehabilitacyjne.

- **SPECJALNY OŚRODEK SZKOLNO-WYCHOWAWCZY W KLUCZBORKU** dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, które z powodu niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do szkoły w miejscu zamieszkania.

W skład ośrodka wchodzi następujące jednostki: zespół szkół (Szkoła Podstawowa Nr 6, Gimnazjum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Szkoła Przesposabiająca do Pracy) oraz internat.

Ośrodek organizuje wczesne wspomaganie rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do czasu podjęcia nauki w szkole – na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie wczesnego wspomaganie,

- **CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ „CISPOL”** funkcjonuje na terenie gminy Byczyna w Polanowicach gdzie prowadzona jest reintegracja społeczna i zawodowa, a uczestnikami są między innymi osoby niepełnosprawne. Kadra Centrum składa się z jedenastu pracowników, wśród których dwie osoby posiadają orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Ideą Centrum jest socjalizacja wtórna, dzięki której człowiek na nowo nabywa lub odświeża ideały, normy i reguły, które warunkują pełny udział w społeczeństwie. CISPOL jest nie tylko zakładem pracy, ale stara się odbudować więzi społeczne, rodzinne, koleżeńskie, dostrzega sfery życia inne niż tylko sytuacja tych osób na rynku pracy. Kluczem do osiągnięcia sukcesu jest zmiana sposobu myślenia każdego uczestnika.

Z każdym rokiem rozszerzany jest zakres przekwalifikowania zawodowego poprzez kursy czy szkolenia. Celem jest wyposażenie uczestników w określone umiejętności zawodowe przydatne do samodzielnego świadczenia pracy.

CISPOL realizuje projekt „Nowe Perspektywy” oraz projekt „Potrafisz”, który jest realizowany w partnerstwie z Ogólnopolskim Związkiem Rewizyjnym Spółdzielni Socjalnych, w ramach Poddziałania 7.2.1 „Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”. Projekty są współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

## **POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W KLUCZBORKU**

Działalność PCPR obejmuje m.in.:

- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki rodziców,
- pomoc w integracji ze środowiskiem dla osób opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze, zakłady dla nieletnich i rodziny zastępcze,
- zapewnienie pomocy ofiarom przemocy fizycznej i psychicznej w formie porad specjalistycznych,
- przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo – wychowawcze, rodziny zastępcze oraz DPS,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci,
- prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej dla ofiar przemocy,
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach dla osób niepełnosprawnych,
- prowadzenie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
- prowadzenie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

Bardzo ważnym elementem działalności Centrum jest interwencja kryzysowa.

Do zadań w tym zakresie należy objęcie ofiar przemocy specjalistyczną pomocą z zakresu problemów:

- 1) prawnych,
- 2) psychologicznych,
- 3) monitoring sytuacji życiowej ofiar przemocy i ich rodzin,
- 4) kierowanie do innych ośrodków specjalistycznych, które przejmują dalszą opiekę nad poszkodowanymi.

Interwencja kryzysowa jest działaniem zmierzającym do odzyskania przez osobę – dotkniętą kryzysem – zdolności do jego samodzielnego pokonania.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie poprzez pomoc psychologiczną, socjalną, prawną kompleksowo wspiera osoby w kryzysie.

Od kwietnia 2002 roku działa **Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej** mieszczący się w pomieszczeniach Caritas przy ul. Katowickiej 8. Do Ośrodka przyjmowane są osoby, które nie mogą przebywać w dotychczasowym miejscu pobytu ze względu na zagrożenie zdrowia lub życia. Ośrodek przeznaczony jest dla mieszkańców powiatu kluczborskiego. Obsługę hostelową zapewnia Caritas, natomiast pomoc specjalistyczną pracownicy PCPR. Na przestrzeni 7 lat działalności w Ośrodku przebywało 126 osób (2002r. – 2008r.).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku od czerwca 2008 roku na podstawie umowy ramowej podpisanej pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Pracy w Opolu a Powiatem Kluczborskim realizuje projekt systemowy pn. „Dobry Start”.

Projekt współfinansowany jest ze środków Unii europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013 Priorytet VII Promocja Integracji Społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie.

Celem głównym projektu jest aktywizacja społeczna i zawodowa osób z grup szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym korzystających ze wsparcia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku.

Projekt realizowany jest z zachowaniem zasady równych szans, w tym z zasadą równości płci. Obejmuje swym zasięgiem powiat kluczborski.

Działania realizowane w ramach projektu skupiają się wokół instrumentów aktywnej integracji, które podzielone są na cztery grupy: aktywizację zawodową, edukacyjną, społeczną i zawodową. W ramach wymienionych instrumentów Beneficjenci Ostateczni projektu mogą skorzystać z szeregu atrakcyjnych form wsparcia w postaci doradztwa zawodowego, porad psychologicznych, warsztatów aktywizujących, szkoleń i kursów zawodowych oraz turnusów i zabiegów rehabilitacyjnych.

Realizacja wymienionych działań byłaby niemożliwa bez wsparcia finansowego Europejskiego Funduszu Społecznego.

Kolejne edycje realizowanych projektów skierowane były do osób niepełnosprawnych oraz usamodzielniających się wychowanków z rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo – wychowawczych i młodzieżowych ośrodków wychowawczych zamieszkałych na terenie powiatu kluczborskiego, nieaktywnych zawodowo lub bezrobotnych, będących w wieku aktywności zawodowej, korzystających z pomocy PCPR w Kluczborku.

Poprzez udział w zaproponowanych formach wsparcia uczestnicy mogą poprawić swój stan zdrowia, rozwijać kompetencje społeczne, podwyższać umiejętności zawodowe, sprawdzić swoją samodzielność i zaradność, nawiązywać nowe kontakty interpersonalne.

Promocja prowadzona w projekcie wpływa na wzrost świadomości problemów osób niepełnosprawnych, kreowania postaw akceptacji i zrozumienia wśród lokalnej społeczności.

Udział w projekcie jest całkowicie bezpłatny.

Uczestnicy otrzymują wyżywienie, materiały szkoleniowe i zwrot kosztów dojazdów.

Przez cały czas trwania projektu z uczestnikami współpracuje doradca ds. osób niepełnosprawnych i pracownik socjalny.

## **PORADNIA PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNA W KLUCZBORKU**

Poradnia oferuje specjalistyczną pomoc w zakresie:

Diagnozy:

- psychologicznej,
- pedagogicznej,
- logopedycznej.

Doradztwa:

- wczesnej interwencji i wspomaganie rozwoju dzieci od 0 do 6 lat,
- edukacji wczesnoszkolnej,
- trudności szkolnych i wychowawczych uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych m.in.: specyficznych trudności w pisaniu i czytaniu – dysleksja, dysgrafia, dysortografia, niepowodzeń w nauce, przezwyciężania stresu okresu dorastania, uzależnień młodzieży, poradnictwa zawodowego i orientacji zawodowej, wyboru zawodu i szkoły dla młodzieży pełnosprawnej i posiadającej problemy zdrowotne, w formie warsztatów aktywizujących prawidłowy wybór zawodu i szkoły, dzieciom i młodzieży zdolnej w zakresie form edukacyjnych.

Terapii:

- rodzin,
- indywidualnej dzieci i młodzieży: z deficytami rozwojowymi, z wadami wymowy, z problemami osobistymi i rodzinnymi, z problemami szkolnymi, z problemami moczenia nocnego,
- socjoterapii.

Profilaktyki:

- popularyzowania wiedzy psychologiczno – pedagogicznej,
- inicjowania nowych form pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- wdrażania programów edukacyjno – profilaktycznych,

- problemów wychowawczych i dydaktycznych,
- wspierania nauczycieli w realizacji programu wychowania prorodzinnego i zdrowotnego, pomocy rodzinom niewydolnym wychowawczo, z problemami alkoholowymi i innymi.

## **OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ**

Na terenie powiatu kluczborskiego funkcjonują 4 Ośrodki Pomocy Społecznej: Kluczbork, Wołczyn, Byczyna i Lasowice Wielkie. Z danych uzyskanych z OPS wynika, że tylko OPS w Kluczborku ma pod opieką 6 osób z zaburzeniami psychicznymi oraz chorych psychicznie objętych wsparciem w ramach usług opiekuńczych. Na terenie powiatu kluczborskiego 7 osób posiada kwalifikacje do świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych: 6 osób w Kluczborku i 1 osoba w Lasowicach Wielkich.

## **WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ**

Na terenie powiatu kluczborskiego działają Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kluczborku. Przeznaczone są dla 30 osób niepełnosprawnych, w tym jest 7 osób z zaburzeniami psychicznymi. Jest to placówka zajmująca się rehabilitacją zawodową oraz społeczną osób niepełnosprawnych z terenu powiatu kluczborskiego. Celem działalności WTZ jest rozwój każdego uczestnika, poprawa jego zaradności osobistej i sprawności psychofizycznej oraz przygotowanie do w miarę samodzielnej egzystencji w społeczeństwie. Dążą do tego poprzez ogólne usprawnianie, rozwój umiejętności życia codziennego oraz naukę różnych technik terapii i umiejętności zawodowych, których znajomość może w przyszłości pomóc uczestnikowi w znalezieniu zatrudnienia.

Zajęcia terapeutyczne prowadzone są w sześciu pracowniach:

- artystyczno – plastycznej,
- gospodarstwa domowego,
- krawieckiej,
- komputerowej,
- rękodzielniczej,
- aktywności zawodowej.

## **POWIATOWY URZĄD PRACY W KLUCZBORKU**

Powiatowy Urząd pracy realizuje zadania samorządu powiatowego w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008r.



Nr 69, poz.415 z późn. zm.) oraz innych przepisów prawa regulujących ten zakres.

Adresatami działań podejmowanych przez Powiatowy Urząd Pracy są osoby bezrobotne, poszukujące pracy oraz pracodawcy i inne szeroko rozumiane podmioty działające na rynku pracy.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osoby niepełnosprawne mogą być zarejestrowane w urzędzie pracy mając status:

1. osoby bezrobotnej – posiadającej aktualny orzeczony stopień niepełnosprawności, niezatrudnionej i nie wykonującej innej pracy zarobkowej, zdolnej i gotowej do podjęcia a zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie, nie posiadającej uprawnień do świadczeń rentowych lub zasiłku stałego,
2. osoby poszukującej pracy – posiadającej aktualny orzeczony stopień niepełnosprawności oraz posiadający przychód w postaci renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej lub zasiłku stałego z OPS.

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotne lub poszukujące pracy **niepozostające** w zatrudnieniu mają prawo korzystać z usług lub instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy takich jak szkolenia, staże, prace interwencyjne, przygotowanie zawodowe dorosłych, badania lekarskie lub psychologiczne, studia podyplomowe.

Osoby niepełnosprawne mogą się również ubiegać jednorazowo o środki na podjęcia działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. Źródłem finansowania w/w usług i instrumentów jest Fundusz Pracy w przypadku osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne oraz Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako osoby poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu.

Powiatowy Urząd Pracy w ramach wykonywanych zadań ustawowych prowadzi działania w zakresie rehabilitacji zawodowej na rzecz osób niepełnosprawnych. Na przestrzeni 2008-2010 r. na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych urząd pracy ze środków PFRON wydatkował 313 477 zł wsparciem objęto 48 osób. W ramach pilotażowego programu „Trener pracy – krok po pracę”, osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności otrzymały pomoc trenerów pracy, doradców zawodowych, pośredników pracy i psychologów. Na program wydatkowano 128 188 zł.

## **ZAKŁADY PRACY CHRONIONEJ**

Na terenie powiatu kluczborskiego funkcjonują dwa zakłady pracy chronionej zatrudniające ogółem 36 osób ze schorzeniem psychicznym. Zadaniem zakładów pracy

chronionej jest m.in. realizacja prawa osób niepełnosprawnych do pracy w warunkach dostosowanych do ich potrzeb i możliwości.

**„ODNOWA” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością** powstała 20.09.2004 roku w wyniku zmiany formy prawnej Spółdzielni Odnowa w Opolu.

W wyniku przekształcenia Spółka przejęła wszystkie działalności oraz pracowników Spółdzielni Odnowa w Opolu. Spółka ma 98 wspólników, a jej kapitał zakładowy wynosi 10 285 200,- zł.

„ODNOWA” Sp. z o.o. jest zakładem pracy chronionej prowadzącym działalność produkcyjną, usługową i handlową. Jest jedną z największych, zatrudniającą ponad 1200 osób, spółką na Opolszczyźnie. Zdobyte przez pół wieku doświadczenia pozwalają na sprostanie coraz większym wymaganiom Klientów.

Prowadzi działalność w zakresie:

- ochrona osób i mienia,
- usługi porządkowe,
- okna z PVC, aluminium i stali,
- usługi budowlane,
- przychodnia rehabilitacyjna,
- krawiectwo,
- delikatesy,
- Zakład Zarządzania Nieruchomościami,
- produkcja wyrobów konstrukcji stalowych,
- produkcja granulatu szklanego.

**„FLAXPOL” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością** na polskim rynku funkcjonuje od 1991 roku, a od 2002 roku jest Zakładem Pracy Chronionej, którego siedziba mieści się w Kluczborku przy ul. Jagiełły 1.

Obecnie firma zatrudnia 214 pracowników, w tym 146 pracowników niepełnosprawnych, dla których zostały odpowiednio dostosowane stanowiska pracy.

FLAXPOL zajmuje się sprzedażą półfabrykatów do produkcji mebli oraz akcesoriów meblowych. Głównie prowadzi sprzedaż hurtową i detaliczną:

- płyt wiórowych,
- pilśniowych,
- laminowanych,
- blatów.

Firma FLAXPOL jest również dynamicznie rozwijającym się producentem odzieży roboczej i ochronnej, której wykonanie jest najwyższej jakości i odpowiada standardom Unii Europejskiej. Do oferty tej należy zaliczyć – ubrania, kurtki, kamizelki, kombinezony oraz spodnie dostosowane do danego środowiska pracy (trudnopalne, kwasoodporne,

elektrostatyczne, ostrzegawcze, ocieplane).

Oprócz powyższych ofert FLAXPOL prowadzi także sprzedaż artykułów potrzebnych do zabezpieczenia i ochrony pracownika w czasie wykonywania pracy – rękawice robocze i ochronne, buty robocze i ochronne, sprzęt ochrony dróg oddechowych, oczu, twarzy i słuchu, szelki oraz linki bezpieczeństwa, środki ochrony głowy, środki higieny i czystości.

### **3. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE**

#### **STOWARZYSZENIE RODZIN I PRZYJACIÓŁ OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI "NADZIEJA"**

Stowarzyszenie prowadzi działalność kulturalną, wychowawczą, oświatową i dydaktyczną nieodpłatnie.

Celem Stowarzyszenia jest :

1. Tworzenie warunków do stymulacji rozwoju osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi poprzez odpowiednią pomoc, usprawnianie, leczenie, edukację, uczestnictwo w kulturze, organizację czasu wolnego i inne.
2. Kształtowanie wobec osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałanie ich dyskryminacji.
3. Szerzenie w społeczeństwie wiedzy na temat samopomocy, wsparcia społecznego i problemów osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi.

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez :

1. organizowanie grup wsparcia.
2. organizowanie zebrań, spotkań z mieszkańcami, imprez i akcji publicznych dla realizacji celów stowarzyszenia.
3. udzielanie porad prawnych dla rodziców, osób.
4. podejmowanie działań na rzecz integracji europejskiej osób niepełnosprawnych.
5. opracowywanie nowych metod pracy z osobami niepełnosprawnymi.
6. organizowanie akcji informacyjno promocyjnych.
7. aplikowanie o środki z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

#### **ŚWIETLICA TERAPEUTYCZNO-WYCHOWAWCZA "PARASOL"**

Świetlica terapeutyczno-wychowawcza "PARASOL" I w Kluczborku powstała w 1998 r. Swoją działalność rozpoczęła i realizuje w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczborku. Utrzymywana jest ze środków własnych gminy, funduszy pochodzących z grantów przyznanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu oraz dzięki udziałowi w programach profilaktycznych rekomendowanych przez państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Działania świetlicy szybko zyskały szerokie poparcie. Udało się otworzyć kolejną świetlicę "PARASOL" II, która jest prowadzona przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci i zajmuje się pracą z młodzieżą.

Oferta świetlicy terapeutyczno-wychowawczej "PARASOL":

- pomoc w kryzysach rodzinnych, szkolnych, rówieśniczych i osobistych,
- organizacja zajęć socjoterapeutycznych,
- praca w społeczności korekcyjnej,
- pomoc w nauce, terapia pedagogiczna,
- pomoc socjalna, dożywianie,
- organizacja czasu wolnego (gry i zabawy),
- organizacja obozów, kolonii, wycieczek, zimowisk,
- terapia zajęciowa osób niepełnosprawnych,
- szkoła dla rodziców,
- zajęcia rozwojowe (plastyczne, taneczne).

### **STOWARZYSZENIE KLUB ABSTYNENTA DZIEWIĘCISŁ W KLUCZBORKU**

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez:

- realizacja zadań gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizowanie imprez kulturalnych i sportowych dla dzieci i młodzieży;
- informowania ludności lokalnej o skali zagrożeń zjawiskami patologicznymi oraz stanowisk młodych ludzi wobec tych zjawisk.

Wykonywane zadania:

- pomoc psychologiczna i prawna w punktach konsultacyjnych ds. alkoholowych, ds. narkomanii, ds. przemocy w rodzinie i doradztwa prawnego rodzinom dotkniętym problemem uzależnień;
- pomoc dzieciom i młodzieży wychowującym się w rodzinie z problemem uzależnienia;
- warsztaty terapeutyczne dla uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy;
- prowadzenie grup samopomocowych dla uzależnionych i współuzależnionych oraz mitingi AA i AL-anon;
- młodzieżowe grupy wsparcia;
- wyjazdy duchowo - terapeutyczne na G. Św. Anny i Lichenia oraz terapeutyczne do Ośrodka Lecznictwa Odwykowego w Woskowicach;
- organizowanie obozów integracyjno – terapeutycznych.

Zalecane docelowe wskaźniki zatrudnienia w wybranych zawodach

<b>Zawód</b>	<b>Wskaźnik /100 tys.</b>	<b>POLSKA</b>		<b>POWIAT KLUCZBORSKI</b>		
		<b>Oczekiwania – liczba</b>	<b>Stan obecny – liczba</b>	<b>Stan obecny – liczba</b>	<b>Oczekiwania – liczba</b>	<b>Niedobór – liczba</b>
Psychiatrzy	10,0	4 000	2 700	1,0	7	6
Psychiatrzy dzieci i młodzieży	1,0	400	206	0	0,5	0,5
Psychologowie kliniczni	9,5	3 800	1 400	0	6,5	6,5
Pracownicy socjalni	10,0	4 000	300	7,0	7	0
Pielęgniarki	35,0	14 000	10 000	1,0	24	23
Terapeuci zajęciowi	8,0	3 200	560	0	5,5	5,5
Psychoterapeuci z certyfikatem	2,0	800	500	0	1	1
Certyfikowani specjaliści i instruktorzy terapii uzależnień	5,0	2 000	1 400	0	3,5	3,5

### III. ANALIZA SWOT

Analiza dostępności do świadczeń, leczenia, opieki i potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie powiatu kluczborskiego

<b>MOCNE STRONY</b>	<b>SŁABE STRONY</b>
<ol style="list-style-type: none"><li>1. Dobra, pokrywająca zapotrzebowanie baza medyczna i zapewnienie dostępności do świadczeń psychiatrycznych oraz zorganizowanych form opieki dla chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo na terenie województwa opolskiego.</li><li>2. Dogodny transport i bliski dojazd, nie przekraczający 1 godz., do wojewódzkich ośrodków specjalistycznych.</li><li>3. Swobodny wybór lekarza psychiatry – brak rejonizacji.</li><li>4. Dobra baza diagnostyczna na terenie powiatu kluczborskiego: Gabinet Lekarski Psychiatryczny, poradnia leczenia uzależnień i współuzależnienia od alkoholu, poradnia psychologiczno – pedagogiczna, powiatowy zespół ds. orzekania o niepełnosprawności, obecność psychologa lub pedagoga w każdej szkole.</li><li>5. Dostęp do specjalistycznej pomocy:<ul style="list-style-type: none"><li>- pełnoprofilowego programu terapeutycznego w poradni psychologiczno – pedagogicznej,</li><li>- Gabinetu Lekarskiego Psychiatrycznego,</li><li>- poradni leczenia uzależnień i współuzależnienia od alkoholu,</li><li>- Dzienny Ośrodek Rehabilitacji Dzieci z Zaburzeniami Wieku Rozwojowego Szpitala Powiatowego w Kluczborku.</li></ul></li><li>6. Na terenie powiatu zlokalizowane są: środowiskowy dom samopomocy, warsztaty terapii zajęciowej, powiatowy ośrodek</li></ol>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Niewystarczająca ilość kadry medycznej – tylko jeden lekarz psychiatra na cały powiat, brak lekarza ze specjalizacją psychiatria dziecięca.</li><li>2. Zbyt mała dostępność do psychologów dla osób dorosłych.</li><li>3. Zbyt niski kontrakt z NFZ na usługi psychiatryczne dla jedyne go na terenie powiatu Gabinetu Lekarskiego Psychiatrycznego.</li><li>4. Brak oddziału dziennej terapii, zakładu opiekuńczo – leczniczego o profilu psychiatrycznym, domu opieki społecznej o profilu psychiatrycznym.</li><li>5. Brak bazy danych osób niepełnosprawnych.</li><li>6. Brak mieszkań chronionych dla osób chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo.</li><li>7. Niechęć pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych.</li><li>8. Brak telefonu zaufania.</li></ol>

<p>interwencji kryzysowej, Centrum Integracji Społecznej „CISPOL” w Polanowicach, Dom Pomocy Społecznej w Kluczborku i Gierałcicach.</p> <p>7. Funkcjonowanie na terenie powiatu organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin,</p> <p>8. Edukacja: pełny zakres kształcenia w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym (szkoła podstawowa, gimnazjum, zasadnicza szkoła zawodowa i szkoła przysposabiająca do pracy oraz internat), integracyjne placówki oświatowe.</p> <p>9. Organizacja wystaw i kiermaszów z twórczością osób niepełnosprawnych, imprez plenerowych integracyjnych, świadczenie usług przez osoby niepełnosprawne (np. krawiectwo, naprawa obuwia itp.).</p> <p>10. Zapewnienie dowozu uczestników WTZ.</p> <p>11. Realizacja projektów systemowych, których beneficjentami są osoby niepełnosprawne.</p> <p>12. Dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi.</p>	
<p><b>SZANSE</b></p>	<p><b>ZAGROŻENIA</b></p>
<p>1. Niewielka liczba osób chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo.</p> <p>2. Bezpłatny dostęp do psychiatrii i psychologa dla osób dorosłych.</p> <p>3. Aktywizacja osób niepełnosprawnych poprzez udział w różnych formach wsparcia udzielanych w ramach projektów systemowych.</p> <p>4. Zwiększenie nakładów i działań na aktywizację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych.</p> <p>5. Pozyskiwanie dodatkowych, zewnętrznych</p>	<p>1. Brak źródeł finansowania realizacji zadań NPOZP.</p> <p>2. Niskie nakłady na ochronę zdrowia uniemożliwiające szersze finansowanie działań prozdrowotnych.</p> <p>3. Nie doprecyzowany podział zadań NPOZP pomiędzy gminami i powiatami.</p> <p>4. Niechęć pracodawców do zatrudniania osób chorych psychicznie.</p> <p>5. Ograniczony dostęp do rynku pracy – likwidacja ulg dla pracodawców, zmiany ustawowe w zakresie braku możliwości uzyskania zwrotu</p>

<p>środków finansowych (PFRON, budżet państwa, środki unijne).</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>6. Aktywne włączenie się różnych środowisk w diagnozę środowiskową i rozwiązywanie problemów tej grupy społecznej.</li> <li>7. Wspieranie rodzin i opiekunów osób zaburzonych psychicznie.</li> <li>8. Upowszechnianie wiedzy na temat specyficznych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi.</li> </ol>	<p>kosztów tworzenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>6. Niski poziom wykształcenia i kwalifikacji, mała aktywność zawodowa, pasywna postawa, brak specjalistycznego przygotowania osób niepełnosprawnych do istniejącego w powiecie rynku pracy osób niepełnosprawnych.</li> <li>7. Wstyd środowiskowy – izolowanie się osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin.</li> <li>8. Wykluczenie społeczne.</li> <li>9. Brak bazy lokalowej, która mogłaby zostać wykorzystana do utworzenia CZP.</li> </ol>
---	---

#### **WNIOSKI:**

W związku z tym, że na terenie powiatu kluczborskiego jest mała liczba osób chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo – 3% ogółu społeczeństwa oraz w pełni dostępną bazą medyczną na terenie województwa, jak i powiatu, a także tym, że w naszym powiecie funkcjonuje wiele instytucji pomocy społecznej działających na rzecz osób niepełnosprawnych (kształcenie, różnorodne formy wsparcia, organizacja imprez kulturalno - rozrywkowych), większość istniejących rozwiązań można uznać za wystarczające i prawidłowe. Tak więc brak jest racjonalnych powodów do utworzenia Centrum Zdrowia Psychicznego.



## **IV. PRIORYTETY, HARMONOGRAM, REALIZACJA ZADAŃ**

### **Cel główny 1:**

**promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym**

### **Cel szczegółowy:**

**1.1. upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu**

- promowanie zdrowia oraz profilaktyka chorób,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi,
- organizowanie i prowadzenie działalności zmierzającej do akceptacji osób niepełnosprawnych i ich integracji społecznej,
- zajęcia przygotowujące do twórczego rozwiązywania problemów,
- wprowadzenie szkoleń dla pedagogów i psychologów szkolnych mających na celu poszerzenie wiedzy dotyczącej zaburzeń psychicznych dzieci i młodzieży,
- prowadzenie grup wsparcia dla opiekunów i osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie prelekcji dla rodziców i opiekunów upowszechniających wiedzę na temat zdrowia psychicznego,
- kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego w procesie terapii rodzin,
- utworzenie grupy wsparcia dla rodziców dzieci z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie zajęć edukacyjnych dla nauczycieli i opiekunów dotyczących zdrowia psychicznego (zaburzenia psychotyczne, kryzys wieku dorastania, uzależnienia, zaburzenia zachowania i inne).

### **Zadania:**

#### **1.1.1. ustalenie priorytetów promocji zdrowia psychicznego**

- edukacja i upowszechnianie wiedzy na temat zaburzeń psychicznych i ich zapobiegania,
- terapia osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich najbliższego środowiska.

#### **1.1.2. opracowanie programów promocji zdrowia psychicznego**

- opracowanie informatora dla osób mających kontakt z osobami zaburzonymi psychicznie, potrzebującymi informacji nt. pomocy czy wsparcia dla siebie i osób chorych,
- przygotowanie aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

### **Realizatorzy:**

- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Kluczborku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku,
- Gabinet Lekarski Psychiatryczny.

## **Cel szczegółowy:**

### **1.2. zapobieganie zaburzeniom psychicznym**

- w ramach Warsztatów Terapii Zajęciowej w Kluczborku prowadzenie codziennych zajęć rehabilitacyjnych i terapeutycznych dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, których celem jest ograniczanie zaburzeń i zapobieganie pogłębianiu się deficytów uczestników,
- zajęcia w szkołach dotyczące profilaktyki przemocy,
- w Środowiskowym Domu Samopomocy w Kluczborku w ramach realizacji programów oddziaływań wspierająco – aktywizujących prowadzone są:
  - treningi funkcjonowania w codziennym życiu, w tym: trening dbałości o wygląd zewnętrzny, trening nauki higieny, trening kulinarny, trening umiejętności praktycznych, trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi,
  - treningi umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, w tym: kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami, z innymi osobami w czasie zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach, w instytucjach kultury,
  - treningi umiejętności spędzania czasu wolnego, w tym: rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi, internetem, udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych,
  - terapię ruchową, w tym: zajęcia sportowe, turystykę i rekreację,
  - prowadzenie edukacji prozdrowotnej uczestników.

### **Realizatorzy:**

- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kluczborku,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Kluczborku.

### **Zadania:**

#### **1.2.1. opracowanie programów zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym**

Opracowanie i realizacja przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku programów dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Opracowanie i realizacja przez szkoły na terenie powiatu kluczborskiego programów dotyczących przeciwdziałania przemocy w szkole.

#### **1.2.2. realizacja programów zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym z uwzględnieniem istniejących regulacji prawnych**

- prowadzenie działalności profilaktycznej w szkołach,
- działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej dla osób doznających przemocy,
- praca socjalna z rodzinami, w których występuje problem przemocy, w tym realizacja procedury „Niebieskiej Karty”,
- szkolenia, konferencje nt. zjawiska przemocy,
- działania informacyjno – edukacyjne: plakaty, ulotki, strona internetowa,
- wdrożenie i organizacja grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy.

**Realizatorzy:**

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku,
- Dyrektorzy placówek oświatowych na terenie powiatu kluczborskiego,
- Komenda Powiatowa Policji w Kluczborku.

**Cel szczegółowy:****1.3. zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi**

- realizacja zadań w zakresie organizacji imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność,
- organizacja cyklu spotkań na temat praw i uprawnień osób z zaburzeniami psychicznymi,
- zajęcia zespołowe i indywidualne,
- wspieranie działalności organizacji pozarządowych.

**Zadania:****1.3.1. przygotowanie programów informacyjno-edukacyjnych sprzyjających postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałających dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi**

- artykuły w prasie lokalnej,
- zamieszczanie informacji na stronach internetowych jednostek z informacją dotyczącą promocji zdrowia psychicznego, placówek leczenia psychiatrycznego,
- przygotowanie aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

**1.3.2. realizacja programów informacyjno-edukacyjnych sprzyjających postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałających dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi**

- udział młodzieży szkolnej w programach informacyjno – edukacyjnych,
- wspieranie działalności organizacji pozarządowych,
- imprezy integracyjne.

**Realizatorzy:**

- Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie w Kluczborku,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kluczborku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Kluczborku,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Kluczborku,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kluczborku,
- Starostwo Powiatowe w Kluczborku.

**Cel szczegółowy:****1.4. organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego**

- wczesna diagnoza zaburzeń psychicznych,
- interwencja psychologiczna w sytuacjach kryzysu, interwencja w środowisku społecznym, szkolnym, rodzinnym, wstępne rozpoznanie, ukierunkowanie działań pomocowych,
- pomoc w załatwianiu spraw bieżących,
- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza,
- pomoc w zakupie leków, pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia.

**Zadania:****1.4.1. tworzenie ośrodków pomocy kryzysowej oferujących poradnictwo i pomoc w stanach kryzysu zagrażającego zdrowiu psychicznemu**

- prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- w ramach OPS udzielanie przez osoby posiadające kwalifikacje do świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób zaburzonych psychicznie na terenie powiatu kluczborskiego.

**Realizatorzy:**

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kluczborku,
- psychologów i pedagogów szkolni,
- Ośrodki Pomocy Społecznej.

**Cel główny 2:**

**zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym**

**Cel szczegółowy:****2.1. upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej**

W związku z tym, że na terenie powiatu kluczborskiego jest mała liczba osób chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo – 3% ogółu społeczeństwa oraz w pełni dostępną bazą medyczną na terenie województwa, jak i powiatu, a także tym, że w naszym powiecie funkcjonuje wiele instytucji pomocy społecznej działających na rzecz osób niepełnosprawnych (kształcenie, różnorodne formy wsparcia, organizacja imprez kulturalno - rozrywkowych), większość istniejących rozwiązań można uznać za wystarczające i prawidłowe. Tak więc brak jest racjonalnych powodów do utworzenia Centrum Zdrowia Psychicznego.

## **Cel szczegółowy:**

### **2.2. upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego**

- uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej,
- współpraca z placówkami zajmującymi się ochroną zdrowia psychicznego,
- rozpowszechnianie materiałów promocyjnych i informacyjnych,
- organizacja kiermaszu prac osób z zaburzeniami psychicznymi,
- organizacja spotkań integracyjnych,
- promowanie wolontariatu jako formy integracji społecznej dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi,
- rozwój poradnictwa psychologicznego dla osób wymagających wsparcia,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- organizacja procesu rehabilitacji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi,
- rozwój pomocy instytucjonalnej typu: Warsztaty Terapii Zajęciowej, Środowiskowe Domy Samopomocy, Dom Pomocy Społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- rozwój systemu wsparcia dla rodzin osób dotkniętych chorobami psychicznymi,
- współpraca instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie,
- zapewnienie dziennej pomocy i opieki świadczonej przez osoby posiadające kwalifikacje do świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób zaburzonych psychicznie.

## **Zadania:**

### **2.2.1. opracowanie i realizacja lokalnego programu poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej**

Uczestnictwo w procesie rehabilitacji społecznej pozwoli uczestnikom środowiskowych domów samopomocy, warsztatów terapii zajęciowej na naukę, rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia m.in.:

- kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, zwłaszcza wykonywania czynności gospodarczych i porządkowych, umiejętności utrzymania i prowadzenia domu, dbałości o higienę i wygląd,
- kształtowanie umiejętności społecznego funkcjonowania, utrzymania kontaktów z domownikami, rówieśnikami, w miejscu nauki oraz ze społecznością lokalną, wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego, korzystanie z usług różnych instytucji,
- motywowanie do aktywności i samodzielności, leczenia i rehabilitacji,
- wspieranie w codziennych czynnościach życiowych,
- kształtowanie powszechnie akceptowanych relacji z bliskimi i innymi uczestnikami środowiska socjalnego i społecznego,
- podejmowanie działań na rzecz budowania pozytywnego wizerunku osoby psychicznie chorej poprzez tworzenie przyjaznego środowiska socjalnego,

- pomocy rodzinie w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych, poprzez poradnictwo specjalistyczne, wsparcie psychologiczne, rozmowy terapeutyczne, wizyty patronażowe,
- współpracy z rodziną - kształtowanie odpowiednich postaw wobec osoby z zaburzeniami psychicznymi.

**Realizatorzy:**

- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kluczborku,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Kluczborku,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kluczborku,
- Psycholodzy i pedagodzy szkolni,
- Dyrektorzy placówek oświatowo – wychowawczych.

**2.2.2. wspieranie finansowe samopomocowych projektów służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi - zabezpieczanie środków finansowych na kolejny rok budżetowy w miarę możliwości finansowych.**

**2.2.3. zapewnienie ciągłości wsparcia finansowego projektom pozarządowym realizującym takie formy oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które wymagają działania ciągłego** – w ramach możliwości finansowych.

**2.2.4. zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie**

- wskaźnik monitorujący: % udziału wydatków na pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi w ogólnych wydatkach PCPR.

**Realizatorzy:**

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Kluczborku.
- Starostwo Powiatowe w Kluczborku,

**Cel szczegółowy:**

**2.3. aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi**

Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi realizowana jest głównie przez Powiatowy Urząd Pracy w Kluczborku poprzez:

- zapewnienie poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi,
- organizowanie szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi,
- świadczenie usług pośrednictwa pracy dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi,

- przyznanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- refundowanie pracodawcom tworzonych miejsc pracy,
- organizowanie staży i przygotowań zawodowych dla dorosłych osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi,
- kierowanie osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi do zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych,
- pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi,
- propagowanie informacji o aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi przez pracowników PUP,
- nawiązywanie współpracy z instytucjami i organizacjami zajmującymi się problematyką aktywizacji osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi.

#### **Zadania:**

##### **2.3.1. opracowanie programu rozwoju zróżnicowanych form wspieranego zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi**

Prowadzenie kompleksowych działań skierowanych do osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi, których celem będzie ułatwienie tym osobom wejścia lub powrotu na rynek pracy.

Stwarzanie osobom niepełnosprawnym z zaburzeniami psychicznymi korzystnych warunków do samodzielnego funkcjonowania w środowisku pracy poprzez współpracę i przybliżanie problemu niepełnosprawności w otoczeniu instytucjonalno – społecznym:

- pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi
- inicjowanie i opracowywanie własnych projektów długoterminowych związanych z aktywizacją zawodową osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi i szeroko pojętą informację zawodową, angażując w to partnerów instytucjonalnych,
- zwiększanie obszarów współpracy z instytucjami rynku pracy i stowarzyszeniami statutowo zajmującymi się wspieraniem osób niepełnosprawnych w ramach realizacji projektów skierowanych do niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi,
- pozyskiwanie środków finansowych z różnych źródeł i funduszy (Europejski Fundusz Społeczny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych).
  - promocja idei biznesu otwartego i odpowiedzialnego społecznie
- kampania informacyjna skierowana do lokalnych pracodawców, która nie tylko uświadomi korzyści płynące z zatrudnienia osoby niepełnosprawnej z zaburzeniami psychicznymi, ale pomoże w ogóle dostrzec problemy osób niepełnosprawnych,
- nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów z pracodawcami, prowadzenie bazy danych

pracodawców,

- pozyskiwanie ofert pracy z otwartego rynku pracy jak również z chronionego rynku pracy,
- monitoring zatrudnienia.
  - poszerzenie wiedzy o aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi.

### **2.3.2. realizacja programu rozwoju zróżnicowanych form wspieranego zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi**

Program rozwoju zróżnicowanych form wspierania zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi adresowany jest do trzech najważniejszych podmiotów występujących w procesie integracji i rehabilitacji zawodowej:

- **osób niepełnosprawnych** z zaburzeniami psychicznymi – bezrobotnych i poszukujących pracy, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kluczborku, posiadających orzeczenie o niepełnosprawności,
- **pracodawców** - z otwartego i chronionego rynku pracy,
- **instytucji z otoczenia osób niepełnosprawnych** - organizacji zajmujących się problematyką niepełnosprawności z zaburzeniami psychicznymi.

#### **Wskaźniki osiągnięcia celu:**

1. liczba osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi aktywizowana poprzez różne indywidualnie dobrane formy wsparcia,
2. liczba utworzonych stanowisk dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi.

### **2.3.3. zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi**

### **2.3.4. przygotowanie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi**

### **2.3.5. prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi**

### **2.3.6. zwiększenie udziału zagadnień zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy**

#### **Realizatorzy:**

- Powiatowy Urząd Pracy w Kluczborku.



**Cel szczegółowy:****2.4. skoordynowanie różnych form opieki i pomocy****Realizatorzy:**

- Powiatowy Urząd Pracy w Kluczborku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Kluczborku,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kluczborku,
- Gabinet Lekarski Psychiatryczny w Kluczborku,
- Komenda Powiatowa Policji w Kluczborku,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kluczborku,
- Placówki oświatowo – wychowawcze z terenu powiatu kluczborskiego,
- Dom Pomocy Społecznej w Kluczborku,
- Dom Pomocy Społecznej w Gierałcicach,
- Centrum Integracji Społecznej „CISPOL” w Polanowicach,
- Organizacje pozarządowe,
- Starostwo Powiatowe w Kluczborku.

Wszystkie powyższe cele i zadania będą realizowane, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011r. Nr 24 poz. 128), w latach 2011 – 2015.

## V. PODSUMOWANIE

Celem strategicznym Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015 jest promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym. Cel strategiczny Programu jest zgodny z misją określoną w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011- 2015.

Program zawiera informacje o istniejącej infrastrukturze społeczno – zdrowotnej powiatowych jednostek oraz partnerach realizujących zadania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego oraz wyznacza kierunki, w jakich powinny zmierzać działania na rzecz ochrony zdrowia psychicznego. Program bazuje na realnie podejmowanych działaniach na istniejącej infrastrukturze powiatowej, która jest w stanie zapewnić realizację przyjętych priorytetów i zadań.

Program ma charakter otwarty i przy zaangażowaniu władz publicznych i zainteresowanych stron będzie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb mieszkańców oraz możliwości prawnych i finansowych samorządu powiatowego.

Natomiast ocenę realizacji poszczególnych działań programu planuje się w okresach rocznych (do końca lutego następnego roku).

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 – 2015 Powiatu Kluczborskiego wpisuje się w strategię na rzecz osób niepełnosprawnych powiatu kluczborskiego, zawartą m.in. w:

- Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011 – 2020;
- Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2011 – 2016;
- Programie Promocji Zdrowia Powiatu Kluczborskiego na lata 2006 – 2015;
- Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2012 – 2017.

Sprawozdania z realizacji poszczególnych zadań za rok poprzedni sporządzają instytucje wskazane jako ich realizatorzy i do 15 lutego każdego roku w wersji elektronicznej i papierowej i przekazują do Wydziału Spraw Obywatelskich, Zarządzania Kryzysowego i Promocji Zdrowia Starostwa Powiatowego w Kluczborku, który na ich podstawie sporządza informację z realizacji Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.